

ОБРЕЙМОВ Іван Васильович (24. 02(08. 03). 1894, м. Ансі, Франція — 02. 12. 1981, Москва) — фізик. Доктор фізико-математичних наук (1935, без захисту дис.), проф., академік АН СРСР (1958). Сталінська премія (1946). Державні нагороди СРСР. Закін. Петрогр. університет (нині С.-Петербург, 1915). Працював 1919–24 у Держ. оптич. інституті у Ленінграді (нині С.-Петербург); 1924–29 — у Ленінгр. фіз.-тех. інституті; 1929–41 — в Укр. фіз.-тех. інституті: 1929–32 — директор, 1933–38 — зав. лаб. фізики кристалів, за сумісництвом проф. Мех.-маш.-буд. інституту (обидва — Харків); 1941–42 — в Інституті фіз. хімії АН УРСР (на евакуації у м. Уфа, Башкортостан); 1942–44 — у Держ. оптич. інституті (м. Йошкар-Ола, Респ. Марій Ел; обидва — РФ); 1944–54 — в Інституті орган. хімії АН СРСР; 1954–62 — в Інституті елементоорган. з'єднань АН СРСР; від 1965 — в Інституті заг. та неорган. хімії АН СРСР; водночас 1950–59 — завідувач кафедри заг. фізики Инж.-фіз. інституту (усі — Москва). 1929 у Харкові організував першу конф. з теор. фізики в СРСР, у якій взяли участь відомі науковці, зокрема Л. Ландау, Я. Френкель, І. Тамм. 1938 заарешт. у справі Моск. комітету Антифашист. робітн. партії, 1941 звільнений за відсутністю складу злочину. Наукові дослідження: фізика кристалів,

молекулярна спектроскопія, орган. оптика, оптотехніка. Розробив метод вирощування монокристалів із розплавів (метод О.-Шубникова), методи вимірювання показників переломлення та визначення дисперсії у широкому спектрал. діапазоні (метод О.). Заклав основи низькотемператур. спектроскопії молекуляр. кристалів. Побудував цільнокварц. інтерферометр для низькотемператур. робіт та виконав дослідж. його дифракції світла на краю плоскопаралел. пластин. Проводив дослідж. із дисперсії світла в молекуляр. кристалах. Виконав перші роботи із вивчення осн. механізмів пласт. деформації у кристалах — утворення та розвиток смуг ковзання і двійників — заклав основи теорії кінетики дислокацій. Побудував низку спектрал. приладів. Серед учнів — А. Прихотько, А. Степанов, Л. Шубников. 2010 на будівлі Нац. тех. університету «Харків. політех. інститут» О. встановлено мемор. дошку.

Основні праці

Метод измерения малых разностей показателей преломления // Тр. Гос. оптич. ин-та. Петроград, 1919. Т. 1, вып. 1; Состояние вещества. Петроград, 1922; Метод полос Теплера // Тр. Гос. оптич. ин-та. Ленинград, 1924. Т. 3, вып. 23; О приложении френелевой дифракции для физических и технических измерений. Москва; Ленинград, 1945; О цифровом кодировании научных понятий. Москва, 1961; Молекулы и кристаллы. Москва, 1964; Молекулярная физика. Оптические методы: Избр. тр. Москва, 1997.

Рекомендована література

1. Литинская Т. К. Очерк о научной деятельности академика И. В. Обреимова (к 100-летию со дня рождения) // ФНТ. 1994. Т. 20, № 3;
2. Таньшина А. В. Иван Васильевич Обреимов – первый директор УФИ. Х., 2008;
3. Физики.

О. В. Волобуєв

Бібліографічний опис:

Обреїмов Іван Васильович / О. В. Волобуєв // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74660>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).